

Zagadnienia egzaminacyjne — rekrutacja na studia II stopnia

Kierunek: filologia polska, Wydział Filologiczny, UwB

Podstawa: program studiów I stopnia (efekty uczenia się na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji).
Listy obejmują dwie dyscypliny: literaturoznawstwo i językoznawstwo (po 30 zagadnień).

A. Literaturoznawstwo

1. Literatura antyczna jako źródło kultury europejskiej — główne gatunki epiki, dramatu i liryki greckiej oraz rzymskiej.
2. Mit i jego funkcje w literaturze — sposoby rozumienia mitu oraz jego przekształcenia od antyku po współczesność.
3. Piśmiennictwo polskiego średniowiecza — najważniejsze zabytki, gatunki i ideał kultury religijnej epoki.
4. Renesans w literaturze polskiej — humanizm, twórczość Jana Kochanowskiego i przemiany językowo-artystyczne.
5. Literatura baroku — estetyka kontrastu, nurty (dworski, ziemiański, mieszczański, religijny) i czołowi twórcy.
6. Oświecenie w Polsce — klasycyzm, sentymentalizm i rokoko; rola publicystyki, teatru i prasy XVIII wieku.
7. Polski romantyzm — historiozofia, mesjanizm, koncepcja poety-wieszczka oraz dorobek wielkich romantyków.
8. Dramat romantyczny i jego synkretyczna budowa — od „Dziadów” po „Kordiana” i „Nie-Boską komedię”.
9. Pozytywizm — program ideowy epoki, powieść tendencyjna i realistyczna oraz nowelistyka.
10. Młoda Polska — modernistyczne prądy estetyczne (symbolizm, impresjonizm, dekadentyzm) na tle europejskim.
11. Dwudziestolecie międzywojenne — grupy poetyckie (Skamander, awangardy) i nurt katastroficzny.
12. Proza polska dwudziestolecia międzywojennego — przemiany powieści i odkrycia w zakresie psychologii postaci.
13. Literatura wobec doświadczenia II wojny światowej i Zagłady — świadectwo, etyka i poszukiwania formalne.
14. Socrealizm i literatura PRL — uwarunkowania polityczne twórczości oraz strategie oporu pisarzy.
15. Przełomy historycznoliterackie po 1956 roku — generacje, daty graniczne (1956, 1968, 1976, 1989) i ich znaczenie.
16. Literatura emigracyjna i „drugi obieg” — rola ośrodków poza krajem oraz piśmiennictwa niezależnego.

17. Literatura polska po 1989 roku — główne tendencje w prozie, poezji, eseistyce i literaturze faktu.
  18. Literatura powszechna — arcydzieła literatury światowej i ich związki z rozwojem literatury polskiej.
  19. Region w literaturze — geopoetyka, narracje lokalne i wielokulturowość (na wybranych przykładach).
  20. Rodzaje i gatunki literackie — kryteria genologiczne oraz przemiany systemu gatunkowego w dziejach literatury.
  21. Systemy wersyfikacyjne języka polskiego — sylabizm, sylabotonizm, tonizm i wiersz wolny.
  22. Analiza i interpretacja dzieła literackiego — metody mikroanalizy tekstu oraz rola kontekstów interpretacyjnych.
  23. Teoria tekstu narracyjnego — typy narracji, „punkt widzenia” i konstrukcja świata przedstawionego (czas, przestrzeń, bohater).
  24. Kategoria literackości i fikcji literackiej — sposoby odróżniania tekstu artystycznego od nieartystycznego.
  25. Główne kierunki literaturoznawstwa XX wieku — od formalizmu i strukturalizmu po poststrukturalizm.
  26. Zwroty kulturowe w badaniach literackich — perspektywa feministyczna, postkolonialna i pamięciowa.
  27. Poetyka historyczna — zmienność konwencji literackich i sposobów obrazowania w kolejnych epokach.
  28. Krytyka literacka — jej funkcje, gatunki wypowiedzi krytycznej oraz relacja z życiem literackim.
  29. Topos, motyw i archetyp — sposoby funkcjonowania powtarzalnych elementów w tradycji literackiej.
  30. Relacje literatury z innymi dziedzinami sztuki i mediami — adaptacja, intermedialność i obecność literatury w popkulturze.
-

B. Językoznawstwo

1. Język jako system znaków — pojęcie znaku językowego, jego cechy i poziomy organizacji języka.
2. Funkcje języka i akty komunikacji językowej — model komunikacyjny i role uczestników.
3. Typologia i uniwersalia językowe — miejsce polszczyzny wśród języków świata oraz języki słowiańskie.
4. Fonetyka języka polskiego — klasyfikacja i artykulacja głosek (system wokaliczny i konsonantyczny).
5. Fonologia — pojęcie fonemu, opozycje fonologiczne i zjawiska prozodyczne (akcent, intonacja).
6. Relacja między pismem a wymową — zasady polskiej ortografii i jej podstawy fonologiczne.
7. Fleksja języka polskiego — kategorie gramatyczne oraz wzorce odmiany części mowy.
8. Słowotwórstwo — podstawowe mechanizmy derywacji i sposoby wzbogacania zasobu leksykalnego.
9. Części mowy w polszczyźnie — kryteria klasyfikacji oraz wyrazy odmienne i nieodmienne.

10. Składnia zdania pojedynczego — części zdania oraz mechanizmy konotacji i akomodacji.
11. Składnia zdania złożonego — typy wypowiedzeń współrzędnie i podrzędnie złożonych.
12. Leksykologia i frazeologia — struktura zasobu leksykalnego oraz typy związków frazeologicznych.
13. Semantyka leksykalna — definiowanie znaczeń oraz relacje znaczeniowe (synonimia, antonimia, polisemia).
14. Pragmatyka językowa — teoria aktów mowy, intencje nadawcy i kontekst wypowiedzi.
15. Językowy obraz świata — sposoby utrwalania doświadczenia kulturowego w strukturze języka.
16. Pochodzenie i rozwój języka polskiego — od prastłowiańszczyzny do polszczyzny współczesnej.
17. Gramatyka historyczna z elementami języka staro-cerkiewno-słowiańskiego — kształtowanie się systemu polszczyzny.
18. Etapy rozwoju polszczyzny — przemiany fonetyczne, fleksyjne i leksykalne w historii języka.
19. Onomastyka — historia i klasyfikacja nazw własnych (toponimia i antroponimia).
20. Zróżnicowanie terytorialne polszczyzny — dialekty i gwary; polszczyzna pogranicza.
21. Zróżnicowanie społeczne i odmiany języka — socjolekty, profesjolekty oraz odmiana mówiona i pisana.
22. Norma językowa i poprawność — kryteria poprawności oraz typologia błędów językowych.
23. Kultura języka — etyka i estetyka słowa, polityka językowa oraz poradnictwo językowe.
24. Style funkcjonalne polszczyzny — charakterystyka stylu potocznego, naukowego, urzędowego, publicystycznego i artystycznego.
25. Praktyczna stylistyka — zasady kompozycji, spójności i poprawności wypowiedzi; błąd stylistyczny.
26. Tekst i dyskurs — wyznaczniki tekstualności oraz spójność (kohezja i koherencja).
27. Retoryka i sztuka argumentacji — budowa wypowiedzi perswazyjnej i środki retoryczne.
28. Główne kierunki i metody językoznawstwa współczesnego — od strukturalizmu po językoznawstwo kognitywne.
29. Podstawy edytorstwa i tekstologii — zasady redakcji, korekty oraz krytyki tekstu.
30. Język w mediach cyfrowych — przemiany komunikacji językowej w środowisku internetowym.